

Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē

Izdarīt Latvijas Republikas Satversmē šādus grozījumus:

1. Izteikt 35. pantu šādā redakcijā:

“35. Valsts Prezidentu ievēl tauta uz četriem gadiem vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās un aizklātās vēlēšanās. Valsts Prezidenta ievēlēšanas kārtību nosaka atsevišķs likums.”

2. Izteikt 36.pantu šādā redakcijā:

“36. Ja Valsts Prezidentu piecdesmitā, piecdesmit pirmā, piecdesmit otrā panta kārtībā ievēlē Saeima, vēlēšanas notiek, atklāti balsojot, ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļu balsu vairākumu.”

Likumprojekta “Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē” anotācija

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

Latvijas Republikas Satversme ir juridiskās domas piemineklis, kas papildināms un labojams ar lielu atbildību un piesardzību. Tomēr Satversmes burts un gars balstās uz priekšstatu par Latvijas tautu kā augstāko varas nesēju, visu valsts institūciju varas avotu. K.Dišlers, vērtējot Satversmes kodolu, atzina, ka “reālais tiesību subjekts, kam pieder Latvijas valsts suverēnā vara, ir visa Latvijas tauta, kura dzīvo savu organizēto valstisko dzīvi Latvijas teritorijas robežās; un suverēnais tautas (un arī valsts) orgāns, Latvijas tautas suverēnās varas nesējs, ir politiski pilntiesīgo pilsoņu kopums, ko arī dažreiz sašaurinātā nozīmē apzīmējam par tautu (piemēram, tauta ievēl Saeimu, tautas nobalsošanā pieņem likumu).” (Sk. “Jurists”, 1930, Nr.2)

Valsts prezidenta amats nedrīkst būt politiska tirgus priekšmets, iedzīvotājiem ir jābūt tiesībām patstāvīgi izvēlēties vispiemērotāko cilvēku, autoritāti, kas spēs efektīvi vadīt valsti. Šajā amatā jābūt cilvēkam, kuram ir zināšanas, iemaņas, prasmes un priekšstats par to, kā mazināt sabiedrības sašķeltību un uzlabot iedzīvotāju labklājības līmeni.

Valsts prezidenta pilnvaru apjoms nav jāvērtē kopsakarā ar ievēlēšanas procedūras izmaiņām. Tautas vēlētam prezidentam plašākas pilnvaras nav nepieciešamas. Gudri izmantojot Satversmē piešķirtās pilnvaras, valsts vadītājam ir visas iespējas rīkoties efektīvi un atbildīgi.

Tautas vēlēta prezidenta pienākumus noteiks viņa paša pārliecība, atbalstītāju vēlmes, viņa mugurkauls un enerģija, spēja izmantot tos varas rīkus, kas prezidentam ir, lai virzītu savas idejas.

Valsts prezidentam ir lielāka iespēja izteikt savu viedokli un būt sadzirdētam nekā jebkuram citam valstī. Tautas izraudzītam Valsts prezidentam tauta arī vairāk uzticētos nekā parlamenta ievēlētam.

Tautas vēlēts Valsts prezidents veicinātu demokrātijas nostiprināšanu Latvijā, iedzīvotājiem sniedzot tiesības ne tikai ievēlēt prezidentu, bet arī novērtēt viņa darbu.

Atzīstot un respektējot Satversmes normu sistēmiskumu un loģisko sakārtotību, likumprojekta iesniedzēji pievērš uzmanību ne tikai kārtējo vispārīgo Valsts prezidenta vēlēšanu tiesiskam regulējumam, bet arī gadījumiem, kuru saturs un jēga ir noteikti Satversmes 50., 51. un 52. pantā, ja Valsts prezidents ir uzskatāms par atlaistu, atsakās no amata, nomirst vai tiek atsaukts pirms viņa amata laiks izbeidzies. Minētie gadījumi attiecas uz izņēmuma, ārkārtas stāvokļiem, kad jālemj jautājums par Valsts prezidenta ievēlēšanu uz iepriekšējā Prezidenta atlikušo pilnvaru laiku. Šādos gadījumos būtiski ir nodrošināt valsts iekārtas un pārvaldes stabilitāti un nepārtrauktību, piekritību demokrātijas principiem un vērtībām. Spēkā esošā Satversmes redakcija šo tiesību piešķir Saeimai.

Izņēmuma un ārkārtas situācijām nepieciešams atsevišķs speciāls tiesiskais regulējums, kas nosaka kārtību, kādā Saeima ievēl Valsts prezidentu uz iepriekšējā Prezidenta atlikušo pilnvaru laiku. Iesniedzamais likumprojekts paredz, ka Satversmes 50., 51. un 52. pantā noteiktajos gadījumos Saeima ievēl Valsts prezidentu uz iepriekšējā Prezidenta atlikušo pilnvaru laiku, atklāti balsojot, ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļu balsu vairākumu.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Satversmes 2. panta gars un burts noteic, ka Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai. Tautas vēlēts Valsts prezidents palīdzēs atgūt sabiedrībai interesi par politiku un pārliecību, ka tauta ir noteicēja savā valstī. Politiski aktīva tauta nozīmē politiski izglītotu tautu, stipru un saliedētu politisko nāciju.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Šobrīd likuma ietekme uz valsts budžetu nav aprēķināma. To precīzi var noteikt tad, kad tiks gatavots Valsts prezidenta vēlēšanu likumprojekts.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošu tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts šo jomu neskar.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Tiešas konsultācijas ar iestādēm un organizācijām nav notikušas.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību. Jaunu institūciju izveide likuma izpildei nav nepieciešama.